

Processtöd för social omgivningsanalys och social omgivningsplan

Ett hjälpmedel för beställare och entreprenörer som vill förstå och påverka byggskedets effekter på människor i omgivningen

Det här dokumentet innehåller ett *processtöd* som beställare och entreprenörer kan ta hjälp av i sitt arbete med sociala hållbarhetsaspekter i byggskedet. Detta med specifikt fokus på byggskedets konsekvenser för människor i närområdet.

Processtödet kan hjälpa dig som vill ta fram:

1) En *social omgivningsanalys* (SOA), det vill säga en beskrivning av hur människor idag använder den plats som ska bebyggas och dess omgivning samt relevanta aspekter att beakta under byggskedet.

2) En *social omgivningsplan* (SOP), det vill säga en plan med

relevanta åtgärder att genomföra för att främja social hållbarhet i närområdet under byggskedet.

För dig som använder processtödet finns också ett separat **informationsmaterial** med mer detaljerad information om olika faktorer under byggskedet som påverkar människor i omgivningen.

Processtödet och informationsmaterialet utgör tillsammans **Verktyg för social hållbarhet i byggskedet 2.0**. Verktuget är framtaget inom FoU-Väst av det statliga forskningsinstitutet RISE i samarbete med Byggföretagen, Brixly och Skanska. Arbetet har finansierats av Svenska Byggbranschens Utvecklingsfond och RISE.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SOCIAL OMGIVNINGSANALYS	4
Platsen idag	5
Karta	6
Intressentmatris	7
Matris över befintliga funktioner och detaljer	8
SOCIAL OMGIVNINGSPLAN	9
Information- och kommunikationsmatris	10
Åtgärder	11
Samordning med andra byggaktörer	12

SOCIAL OMGIVNINGSPANALYS

En *social omgivningsanalys* (SOA) är en beskrivning av hur människor använder en given plats som ska bebyggas, inklusive dess omgivning. En SOA kan därmed sägas vara en nulägesanalys som görs inför ett byggprojekt i syfte att kartlägga vilka de centrala intressenterna är på platsen och hur de använder den idag. En SOA är viktig för att ett proaktivt och framgångsrikt arbete för social hållbarhet under byggskedet ska kunna genomföras.

En SOA kan vara användbar för såväl logistikplanering och KMA-arbete som framtagande av TA-plan och APD-plan. Den är också av vikt för den som vill ta fram en *social omgivningsplan* (SOP), se mer i del 2 av detta dokument.

För att en SOA ska få tillräckligt med legitimitet och förankring är det av vikt att den är förankrad på olika nivåer i byggprojektet: hos beställaren, hos entreprenören och hos dem som arbetar på bygget.

På de kommande sidorna finner du en mall som förslagsvis kan användas vid genomförande av en SOA. Den innefattar:

- 1) Ett antal frågor om platsen och hur den används idag;
- 2) En matris över centrala intressenter och;
- 3) En matris över funktioner och fysiska detaljer på platsen som är av intresse för intressenterna.

Som underlag för genomförandet av en SOA kan plan- och bygghandlingar, samtal med tjänstepersoner och intressenter samt observationer av platsen vara underlag. När en SOA genomförs är det viktigt att beakta olika tider på dygnet och årstidsskiften om byggprojektet sträcker sig över en längre tid.

Tidsåtgång för att genomföra en SOA kan variera, från några timmar till ett antal arbetsdagar. Detta baserat på exempelvis omfattningen hos existerande underlag, projektets komplexitet (t.ex. geografiskt läge) och tillgången till resurser.

Platsen idag

Undersök och besvara följande uppgifter med fokus på hur platsen används och vad som finns där idag. Infoga eller rita en karta över platsen på nästa sida, alternativt använd separat kartmaterial. Använd symboler och text för att markera och dokumentera svaren på kartan.

- Markera var i området människor vistas och rör sig samt vad de gör där**
(t.ex. transport, arbete, boende, socialt umgänge, lek, fikapaus, träning)
- Markera och (om möjligt) fota befintliga funktioner och fysiska detaljer i miljön som kan vara av intresse för omgivningen**
(t.ex. samhällsfunktioner, grönska, konst, plats för rekreation och lek, fikaplatser, estetiska detaljer, parkeringsplatser)
- Inventera närliggande fastigheter** inför etablering för att kunna identifiera om dessa påverkas vid schaktning, tunga transporter m.m.
- Identifiera om det kommer att vara andra byggprojekt igång samtidigt**, om ja – planera hur samordning kan ske i nästa steg (SOP)

Karta

Infoga eller rita karta

Intressentmatrix

Ange intressenter i matrisen nedan (en för varje rad). Besvara frågorna för varje intressent. Utöka tabellen vid behov.

Intressent ¹	Hur använder de platsen idag?	Hur förväntas de påverkas under byggskedet?	Ska särskilda kommunikationsinsatser genomföras? ²	Har de särskilda synpunkter gällande byggprojektet? ³

¹ Intressent är någon som medvetet eller omedvetet har ett intresse av/berörs av det som sker under byggskedet (t.ex. förskolepedagoger, skolbarn, närboende, butiksinnehavare, cyklister, bilister, personer med rörelsenedsättningar, etnicitet, språkkunskaper, utbildningsnivå).

² Om ja, specificera i SOP.

³ Det kan handla om synpunkter vi vet att intressenterna har (t.ex. genom samrådshandlingar) eller synpunkter vi tror att de har.

Matris över befintliga funktioner och detaljer

Ange befintliga funktioner och fysiska detaljer på platsen som är av intresse för omgivningen. Ange hur dessa påverkas av byggskedet, vilka konsekvenser det kan medföra och hur det kan hanteras. Ta hjälp av intressentmatrisen och de frågor ni redan har besvarat om platsen. Om behov finns ta också hjälp av det separata informationsmaterialet.

Befintliga funktioner och fysiska detaljer av intresse för omgivningen	Kommer bevaras	Kommer försvinna /påverkas	Kommer tillfälligt ersättas	Vilka konsekvenser kan detta medföra? Hur ska det hanteras?

SOCIAL OMGIVNINGSPLAN

En *social omgivningsplan* (SOP) tas fram för att identifiera relevanta åtgärder att genomföra för att främja social hållbarhet i närområdet under byggskedet. Den har fokus på människor och verksamheter i omgivningen. En SOP kompletterar dokument och rutiner såsom KMA-arbete, TA-plan, logistikplanering och APD-plan.

Utgångspunkt för arbetet är att en social omgivningsanalys (SOA) har genomförts för projektet. Separat informationsmaterial används som stöd för att identifiera relevanta aspekter att beakta samt under byggskedet

samt lämpliga åtgärder. Detta i syfte att förekomma negativa konsekvenser för människor i närområdet samt främja positiva effekter. Informations- och kommunikationsmatris används för att dokumentera och specificera nyckelintressenter samt vad, varför, hur och när information och kommunikation ska ske. Avslutningsvis sammanställs vilka åtgärder som ska genomföras i en tabell. Med fördel uppdateras matrisen och tabellen löpande under projektets gång genom regelbundna ronder då sociala hållbarhetsaspekter kontrolleras.

Information- och kommunikationsmatris

Med utgång i genomförd intressentanalys, identifiera nyckelintressenter och besvara frågorna i matrisen. Vid behov, ta hjälp av sida 10 i informationsmaterialet.

Intressentgrupp som vi ska kommunicera med	I vilket syfte?	Vad ska kommuniceras?	Hur och när ska kommunikation ske?	Ansvarig

Åtgärder

Dokumentera vilka åtgärder som ska genomföras genom att fylla i listan. Konsultera det separata Informationsmaterialet för exempel.

Åtgärd	Hur och av vem
<i>Inköp av varor och tjänster</i>	
<i>Rörelse och sikt</i>	
<i>Anordningar</i>	
<i>Lokalklimat</i>	
<i>Underhåll och återställning</i>	

Samordning med andra byggaktörer

Om andra byggprojekt pågår i närområdet, undersök hur ni kan samordna arbetet för att undvika störningar och lägg upp en plan för hur detta ska hanteras. T.ex. gällande vägar, trafik, leveranser.

Åtgärd	Hur och av vem